

Příloha k protokolu o SZZ č.....
Vysoká škola: PF JU Čes.Budějovice
Katedra: anglistiky
Datum odevzdání posudku diplomové práce:
21.5.2010

Diplomant: Helena Čurdová

Aprobace: ČJ-AJ/ZŠ

Recenzent*)
Vedoucí*) diplomové práce
PhDr.Vladislav Smolka

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Větný přízvuk a slovosled v češtině a angličtině (téma)

Česky psaná diplomová práce se zabývá srovnáním slovosledu v angličtině a v češtině ve vztahu k aktuálnímu členění větnému. Vychází přitom z předpokladu odlišného uspořádání konstitutivních prvků v české a anglické větě z důvodu typologických rozdílů mezi oběma jazyky. Existence těchto odlišností je zřejmá i z empirické zkušenosti při překladu z jednoho jazyka do druhého, kdy je často třeba slovosled měnit podle potřeb cílového jazyka.

Teoreticky práce vychází z tradice Pražského lingvistického kroužku, především z tzv. brněnské školy aktuálního členění větného reprezentované Janem Firbasem, ale srovnává tento přístup i s pražskou odnoží (Sgall, Hajičová). Zejména prezentaci prvního zmíněného přístupu je věnována značná, možná až neúměrně velká, část diplomové práce.

Závěr tvoří srovnání tří typů překladových textů: beletristického, publicistického a odborného. Autorka porovnává slovosled užitý v češtině a v angličtině, zejména se zřetelem k tomu, nakolik oba jazyky respektují lineární rozložení výpovědní dynamičnosti. Zjištěné odchylky výběrově komentuje na základě výše prezentované teorie. Přestože už v samotném názvu práce se objevuje pojem „větný přízvuk“, v samotném výzkumu i ve výsledném textu je mu věnována překvapivě jen zcela okrajová pozornost. V zadání DP sice není výslovně uvedena nutnost začlenit do výzkumu i texty primárně mluvené (zejména z důvodů obtížné analyzovatelnosti a faktické nemožnosti získat takové texty v obou jazykových variantách), předpokladem ovšem bylo, že autorka podrobněji okomentuje vztah mezi umístěním intonačního a informačního centra věty, případně že experimentálně ověří, nakolik jsou rodilí mluvčí češtiny při čtení anglického textu schopni intonační centrum správně umísťovat. Ukazuje se totiž, že pod vlivem češtiny, kde mobilita větných členů zpravidla umožňuje koncové postavení rématu a tedy koncové umístění intonačního centra, kladou Češi stereotypně intonační centrum v anglické větě rovněž na konec, a to i tam, kde koncový člen informačně zatížen není. Správné umístění intonačního centra je totiž podmíněno být i jen podvědomou analýzou informační struktury.

Práce je cenná především tím, že poměrně přehledně shrnuje teorii aktuálního členění větného, nelze se ovšem ubránit dojmům, že její aplikaci, tedy analýze konkrétních textů měl být dán poněkud větší prostor. Z hlediska statistického vyhodnocení výzkumu se v diplomové práci objevuje jediný údaj: autorka kvantifikuje odchylky od lineárního rozložení výpovědní dynamičnosti pro angličtinu a výsledky předkládá ve formě tabulky. Chybí však komentář k rozdílu mezi jednotlivými typy textů a výsledky jsou ovšem poměrně očekávatelné. Navíc nejsou konfrontovány s češtinou, u níž se zřejmě předpokládá stoprocentní linearita. Cenné je srovnání odlišné pozice rematických podmětů v rámci prezentační škály v češtině a v angličtině s uvedením konkrétních příkladů z textu.

V práci se občas objevují zavádějící nebo nejasné formulace, včetně zjevně nepřesných citací, či ne zcela šťastných překladů angličtiny:

7 – English seems to be *little* susceptible to the theme-rheme articulation than Czech...

10 – inherent quality – *vnitřní kvalita*

20 - ... nesmíme ... tyto složky považovat za témata, i když v jiném textu ostatní složky s *neurčitým* členem takto určujeme (správně má být s *určitým* členem).

Nelze rovněž souhlasit s tvrzením na str. 20, že lineární rozložení výpovědní dynamičnosti je v angličtině okrajovým jevem, ostatně samotné závěry autorky zjišťují, že lineární rozložení VD se objevuje v jednotlivých typech textů v 60-73% případů.

Na str. 43 autorka uvádí, že tyto konstrukce (cleft-sentence a pseudo-cleft sentence) jsou v češtině jevem velmi řídkým, ve skutečnosti ovšem přímé strukturní obdoby těchto konstrukcí v češtině neexistují.

Zkoumané texty jsou uvedeny bez jakéhokoli komentáře, jaká kritéria byla při jejich výběru použita, navíc k jejich bibliografické údaje nejsou uvedeny v závěru práce, ale pouze pod jednotlivými texty.

Na str. 53 je sporné, zda je *just at her feet* skutečně příslovecné určení, nebo zda jde spíše o postmodifikaci k *tiny ball of fluff*, tedy o přívlastek v českém pojetí. Na stejné straně je zaměněn pojem *adverbium* za náležitě *adverbiale*, tedy slovní druh za větný člen.

Na konci práce je jednak český Závěr, poté velice stručné české Shrnutí, jehož funkčnost je sporná, a anglické Summary, které mohlo být i rozsáhlejší

V závěrečné bibliografii jsou některé publikace uvedeny formálně nepřesně, bez výčtu všech autorů, např. u *Comprehensive Grammar of the English Language* je uveden pouze Quirk, nikoli, Greenbaum, Leech a Svartvik. V textu je odkazováno na publikaci *Aktuální členění větné v češtině* jménem pouze jedné autorky (Hajičové), ačkoli se jedná o kolektivní dílo (Sgall, Hajičová, Buráňová). Podobně chybí přesné údaje o příspěvku v konferenčním sborníku *Learning together*.

Přestože je práce psána česky, objevuje se v textu řada nepřesností, stejně jako příležitostné pravopisné prohřešky v angličtině.

1 - ...čeští rodilí mluvčí ... řadí větné členy, jejichž pozice však neodpovídá *jeho* komunikačnímu záměru...

2 - ...jazyků *syntaktických* (= syntetických)

4 - ...pojdnává v následující *kapitola*.

11 – Mezi jazykovědci *dochází k odlišné definici věty*.

15, 16 ... všechny *Indoevropské* jazyky...

24 – *occured*

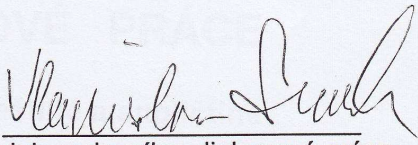
32 ... sloveso *chápame* jako tranzit...

38 - ... jsou *nás* k dispozici...

Zpracovávané téma je nepochybně značně náročné, a je tedy škoda, že autorka po rozsáhlé a pečlivé teoretické přípravě nevěnovala větší prostor vlastní analýze a zejména podrobnějšímu vyhodnocení svého výzkumu, a že se nevyvarovala řady formálních prohřešků. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem mohu tedy předloženou diplomovou práci hodnotit nejlépe známkou **velmi dobře**.

- velmi dobře -

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

podpis vedoucího diplomové práce

21.5.

V Českých Budějovicích dne 2010.....

Stupeň kvalifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------